

Stichting Fundament

B e l e i d s n o t a

2018 - 2021

december 2017

Vooraf

Stichting Fundament is een vrijwilligersorganisatie die vanuit christelijke verbondenheid met de Hongaars Gereformeerde gemeenschap in Oost-Europa theologische, onderwijskundige en maatschappelijke ondersteuning wil geven aan kerkelijk opbouwwerk in de ruimste zin van het woord. Dit wordt gedaan op basis van gelijkwaardigheid in relaties, en met honorering van de eigen verantwoordelijkheid van de gemeenschap in OE,

Het realiseren van deze doelstelling is met name mogelijk dank zij de inzet en de motivatie van de vrijwillige medewerkers. Zij stellen hun tijd en deskundigheid hiervoor beschikbaar.

Voor de medewerkers en ook voor de doelgroep is het nodig duidelijk te zijn omtrent verantwoordelijkheden en het beoogde beleid. Ook de mensen en de instellingen die het werk van Fundament steunen met hun donatie of met hun sponsorgelden hebben daar recht op.

Tevens kan de overheid navraag doen naar aard en doel van de organisatie.

Deze beleidsnota wil duidelijkheid geven door de beleidskaders te schetsen waar binnen de doelstelling wordt uitgewerkt.

Aan deze beleidsnota gingen vooraf de nota's uit 2003, 2008 en 2013.

Veranderende omstandigheden waaronder Fundament werkt in Midden- en Oost-Europa maken aanpassing van het beleidsplan noodzakelijk.

Het bestuur hoopt dat deze nota onder Gods zegen zal bijdragen aan het doel van de gezamenlijke inzet: een confessionele, kwalitatief hoogwaardige en efficiënte ondersteuning van de gereformeerde Hongaars sprekende gemeenschap in Oost-Europa.

Namens het bestuur:

voorzitter

drs. A.T. Houwen

secretaris

mr. ing. F. Caan

Vastgesteld tijdens de vergadering van het bestuur d.d. 14 december 2017

Stichting FUNDAMENT/Iránytú

Postbus 499, 8000 AL Zwolle

Bankrekening: IBAN NL72 INGB 0003975627

t.n.v. Stichting Fundament, Zwolle

Kamer van Koophandel Utrecht S41 179 166

e-mail: info@stichting-fundament.nl

website : www.stichting-fundament.nl

ANBI-registratie: vestigingsplaats Vlissingen, fiscaal nr. ANBI 813656503

Inhoud

	Blz.
1. Inleiding en verantwoording	4
2. Missie, uitgangspunten, doel	4
3. Kerntaken	5
4. Doelgroep	6
5. Selectiecriteria voor projectkeuze	6
6. Context	7
6.1 Omgangsvormen	7
6.2 Relatie met de kerken in Oost-Europa	7
6.3 Relatie met DVN	7
6.4 Relatie met TU-Kampen	7
6.5 Positionering t.o.v. vergelijkbare organisaties	7
7. Communicatie	7
8. Organisatiestructuur	8
8.1 Organisatieonderdelen	8
8.2 Medewerkers	8
8.3 Financieel beleid	8
8.4 ANBI-registratie	9
BIJLAGEN:	
Bijlage 1: Beknopte historie van Fundament	9
Bijlage 2; Projectmatige aanpak	10

1. Inleiding en verantwoording

De vorige beleidsnota van de Stichting Fundament dateert van 2013. In de nu voorliggende nota zijn de ontwikkelingen en aanpassingen van de afgelopen tijd verwerkt. Deze nota is mede het resultaat van een denkproces tijdens de medewerkersdag en van gesprekken met contactpersonen in Midden- en Oost-Europa.

De nota heeft een interne functie. Ze biedt het kader voor de activiteiten van de Stichting Fundament. Elke medewerker werkt binnen dit kader. De nota is zo richtinggevend voor dit werk. Extern verschaft de nota inzicht in het beleid. Geïnteresseerden weten waar Fundament voor staat en kunnen het bestuur daar op aanspreken.

De nota geldt tot 31 december 2021.

Begrippen

Fundament : de Stichting Fundament

Werkterrein: het 'werkterrein' van Fundament. In geografische zin is dit het Karpathenbekken. En dan met name op de Hongaars sprekende gereformeerden in dit gebied.

OE: Midden- en Oost-Europa

2. Missie, uitgangspunten, doel

Fundament is ontstaan uit een beweging binnen de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) die tot doel had om de gereformeerde kerkgemeenschap in OE in benarde tijden de helpende hand te bieden.

Vanaf het begin ging het daarbij om drie aandachtspunten:

- het laten kennis maken met het gereformeerde erfgoed dat in Nederland beschikbaar is;
- het doorbreken van het isolement waarin veel predikanten en kerken destijds verkeerden;
- het bieden van materiële hulp.

Na de 'Wende' in 1989 was materiële ondersteuning en het transport langzamerhand minder nodig. Er kwam meer aandacht voor de theologische component van de activiteiten en de maatschappelijke en sociale aspecten die daaraan verbonden zijn. Theologie is in dit verband meer dan 'wetenschap'; het begrip omvat hier ook de pastorale praktijk en het brede gereformeerde leven.

Met deze aanpak is Fundament redelijk uniek; een hulpverlenende organisatie die prioriteit geeft aan een combinatie van theologische ondersteuning, kerkelijk opbouwwerk en onderwijskundige en maatschappelijke ondersteuning.

Missie

Fundament wil uit christelijke verbondenheid, op basis van gelijkwaardigheid in relaties en met honoring van de eigen verantwoordelijkheid van de gemeenschap in OE, theologische en onderwijskundige ondersteuning en kerkelijk opbouwwerk in de ruimste zin van het woord bieden aan de Hongaars Gereformeerde gemeenschap. Deze ondersteuning is in de eerste plaats kadervormend en richt zich met name op predikanten, ouderlingen, diakenen, onderwijsgevendenden en catecheten. En vervolgens ook op de gemeenschap die zij dienen. Het referentiekader voor het werk ligt in de gereformeerde leer. Het werk komt tot stand door de inzet van vrijwilligers. Het is mogelijk dank zij financiële ondersteuning van hen die de doelstellingen van Fundament een warm hart toedragen.

Uitgangspunten

- *Doelstelling*
De statuten melden als doel de versterking van het confessionele karakter van de gereformeerde kerken in OE en het verrichten van alle verdere handelingen die hiermee in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.
- *Grondslag*
Als statutaire grondslag geldt: de bijbel en de gereformeerde belijdenisgeschriften.
- *Gelijkwaardigheid*
Activiteiten vinden plaats op basis van gelijkwaardigheid in de relatie en met respect voor de eigen ontwikkeling en de eigen weg van de kerk in OE.
- *Gereformeerd karakter*
Er is aansluiting bij het gereformeerde karakter van de kerken in OE. Gezamenlijke wortels maken het mogelijk om elkaar daarop aan te spreken, mede verwijzend naar de eigen belijdenisgeschriften i.c. de Heidelbergse Catechismus en de Tweede Helvetische Confessie.

- *Plaatselijke verantwoordelijkheid*
Hulp van Fundament bij programmering en organisatie/vormgeving in OE, is vooral volgend op de invulling van de eigen keuzes van de gemeenschap daar. Uiteraard zal er overleg zijn. Uiteindelijk zijn de opvattingen van de gemeenschap-daar richtinggevend, zolang ze niet in strijd zijn met eerder geformuleerde uitgangspunten.

Doel

Stichting Fundament heeft tot doel de ondersteuning van de medechristenen in OE met oog op de versterking van het gereformeerde karakter van de kerken daar.

Om dit doel te bereiken is de stichting betrokken bij:

- conferenties, (meerdaagse) congressen en cursussen voor ambtsdragers;
- studie door theologen uit OE aan de Theologische Universiteit in Kampen of andere relevante theologische opleidingen;
- materiële en/of inhoudelijke ondersteuning van onderwijsinstututen in OE, waar ouderlingen, godsdienstleraren en andere onderwijsgevendenden worden opgeleid;
- steun aan christelijk onderwijs;
- pastorale en diaconale vorming;
- verlenen van pastorale en diaconale hulp;
- evangelisatiewerk en het daaraan verbonden maatschappelijk werk.

Deze betrokkenheid kenmerkt zich door professionaliteit, kwaliteit en efficiëntie.

3. Kerntaken

Doelgerichte inzet van menskracht en financiële middelen krijgt vorm door het kiezen voor vooraf afgebakende taken. In lijn met de geschiedenis van Fundament kiest het bestuur voor vijf kerntaken.

1. Stimuleren studie Gereformeerde theologie

Faciliteren van studie voor theologen en (aanstaande) gereformeerde predikanten uit OE aan de Theologische Universiteit Kampen en/of andere theologische opleidingen. Doel hiervan is om de kerken in OE in brede zin te dienen. Ingezet wordt op eenjarige masteropleidingen, faciliteren van promotiestudie. Studenten met hun gezin krijgen tijdens een studiejaar een verblijf in Kampen aangeboden. Kenmerk van de studie is dat het steeds gaat om een duidelijk vooraf afgesproken studieprogramma en een eveneens helder geformuleerd studieresultaat.

2. Conferenties en (meerdaagse) congressen voor kerkelijke ambtsdragers in OE

Bijdragen aan bijeenkomsten voor predikanten, theologiestudenten, ouderlingen en diakenen, met als doel theologische bezinning, versterking van kennis van gereformeerde theologie, pastorale vorming en visie op gemeenteopbouw. Met name de (meerdaagse) congressen kunnen inspelen op de eisen die de kerken in OE stellen aan de persoonlijke educatie van predikanten. De inzet van Fundament dient professioneel te zijn. Contacten die door deze actie ontstaan, moeten worden onderhouden.

De invulling van conferenties/congressen richt zich op:

- doelgroep: predikanten, ouderlingen, diakenen, jongeren, gemeenteleden, catecheten
- stimuleren van participatie-uitlokkende werkvormen;
- werken aan gemeenteopbouw;
- aansluiten bij eigen initiatieven binnen OE

3. Scholing en training van ambtsdragers en docenten/onderwijzers

Ondersteunen van scholings- en trainingsprogramma's in OE, zoals die worden opgezet door partners uit de doelgroep. Doel is om op basis van een gezamenlijk gekozen programma, te werken aan verdere professionalisering van predikanten, catecheten, ouderlingen, onderwijzers etc. Fundamentmedewerkers kunnen daarbij een inhoudelijke bijdrage geven en zich desgevraagd inzetten op theologische faculteiten die verbonden zijn met de doelgroep.

4. Versterken van opleidingsinstututen

Stimuleren en faciliteren van contacten tussen OE-theologische universiteiten en de TU-Kampen.

Hierbij is te denken aan:

- uitwisseling voor een kortere periode van docenten voor gastcolleges;
- uitwisseling van studenten mede gericht op verkenning van culturen;
- samenwerking met andere onderwijsinstellingen gericht op onderwijsprojecten in OE;
- uitzenden van een docent voor een langere periode, in geval een opleidingsinstuut hierom vraagt en ook aspecten van het voortbestaan daarbij een rol spelen.

5. *Pastorale diaconale hulp / sociale en maatschappelijke ondersteuning*

Hulp is gericht op kritieke maatschappelijke situaties. Het komt tot stand in overleg met partners in OE. Dit vraagt een aanpak waarbij het diaconale karakter van kerkelijke gemeenten ter plaatse gestimuleerd en versterkt wordt. Materiële hulpverlening staat in relatie tot andere genoemde kernactiviteiten.

In uitzonderingsgevallen kan los van een kernactiviteit ook materiële steun worden verleend op basis van een duidelijk projectplan en projectcontract, ter beoordeling van het bestuur.

4. **Doelgroep**

Fundament richt zich vanouds op Hongaars sprekende predikanten, ouderlingen, theologiestudenten en andere bij de kerk en bij het christelijk onderwijs betrokkenen, die werkzaam zijn vanuit de gereformeerde kerken en christelijke scholen in Hongarije, Roemenië, Tsjechië, Slowakije, Oekraïne, Servië en Kroatië. Aan hen verbonden is de gemeenschap waarbinnen zij werken.

In deze doelgroep nemen de predikanten/theologen die op uitnodiging van Fundament in Kampen studeerden een eigen plaats in. Doel is om de contacten met hen, als belangrijke representanten van de doelgroep, te onderhouden en hen, waar mogelijk, te consulteren omtrent beleidskeuzen van het bestuur.

Doelgroepen zijn ondermeer:

- De Ouderlingenbonden in Hongarije, Roemenie, Slowakije en Oekraïne.
- Het Theologisch Instituut in Cluj, waarmee al langer een contact bestaat. De samenwerking met dit Instituut is intussen uitgebreid en verdiept.
- De Theologische Academies in Pápa en in Sárospatak.

5. **Selectiecriteria voor projectkeuze**

Het kiezen van projecten vraagt een zorgvuldige weging. In OE is nog veel te doen. Fundament beschikt over beperkte capaciteit. Daarom is een heldere selectie nodig.

Selectiecriteria zijn:

- *Prioritering.*
Prioriteit krijgen de bestaande (institutionele) contacten;
- *Concentratie en combinatie.*
De activiteiten per land zo min mogelijk versnipperen door los van elkaar staande projecten.
- *Projectmatige aanpak.*
Hulpverlening waar mogelijk op basis van een projectplan, waarin verantwoordelijkheden, financiën, eindresultaat, evaluatiemomenten, contractduur, monitoring, meerjarenvisie, etc. worden vastgelegd.
- *Contractuele afspraken.*
Schriftelijk contract met de hulpontvangende partner. Deze moet bereid zijn om verantwoordelijkheid te nemen voor de planning, uitvoering, monitoring en verantwoording van projecten volgens vooraf geformuleerde randvoorwaarden.
- *Gezamenlijke eindevaluatie en/of voortzettingsbesluit.*
Evaluatie van activiteiten delen met de OE-projectgemeenschap: zij geeft in de eerste plaats aan of, waar en hoe inzet van Fundament nodig is, of voortgezet dient te worden.
- *Samenwerking met plaatselijke partners.*
Waar mogelijk in overleg met de plaatselijke partners zoeken naar contacten en gebieden waar uiteenlopende activiteiten van Fundament geïntegreerd kunnen worden;
- *Gelijkgezindheid ten aanzien van doelstelling.*
Relaties aangaan met personen of instanties die denken en werken in lijn met de doelstelling van Fundament.
- *Opbouw van de kerkelijke gemeenten.*
Prioriteit voor projecten en relaties die gunstig zijn voor de opbouw van gemeenten.
- *Samenwerking met Stichting Verre Naasten.*
Activiteiten zo mogelijk realiseren in samenwerking met of mede ondersteund door de Stichting Verre Naasten.
- *Hulpverlening waar het nodig is.*
Materiële ondersteuning van inhoudelijke projecten richten op leniging van acute nood van de minst welvarende personen en gemeenten.

6. Context

6.1 Omgangsvormen

Fundament werkt in OE in een situatie die verschilt van de Nederlandse. De kerken daar maakten na de Reformatie van de zestiende eeuw geen grote scheuringen en reformaties mee. Men kent één Gereformeerde Kerk. Wie in OE komt, ontdekt dat men zuinig is op die volkskerk. Zij is een middel om het volk te bereiken. Binnen de bedding van de kerk zijn verschillende stromingen. Soms charismatisch beïnvloed, soms vrijzinnig, soms ook neigend naar wat we in Nederland de Nadere Reformatie noemen. Medewerkers van Fundament moeten kunnen omgaan met de eigen situatie van de kerken in OE. De kerken daar hebben een eigen geschiedenis. Fundament mag helpen om bouwstenen aan te dragen voor het kerk-zijn in deze tijd. Binnen de OE-kerken zal men zelf keuzen maken. Deze houding van Fundament is ook richtinggevend bij contacten met andere OE-organisaties.

6.2 Relatie met de kerken in OE

Fundament voert in de contacten met de gereformeerde kerken in Hongarije, Roemenië, Tsjechië, Slowakije, Servië, Kroatië, of Oekraïne een eigen onafhankelijk en zelfstandig beleid. Deputaten Betrekkingen Buitenlandse Kerken (BBK) zijn op de hoogte van de benadering die Fundament hierin kiest. Met enige regelmaat is hierover overleg tussen het bestuur en BBK. Afspraak is dat de deputaten BBK in voorkomende gevallen wijzen op het werk van Fundament.

6.3 Relatie met Stichting Verre Naasten

Fundament maakt als gastlid deel uit van het Landelijk Samenwerkingsverband (LSV) Mission. Neemt actief deel aan landelijke beraadslaging.

Op commissieniveau is er een regulier contact tussen Fundament en St.VN. Deze commissie heeft tot taak is te komen tot afstemming in beleid en tevens tot versterking van de projecten van beide instellingen. Specialistische kennis en eigen vaardigheden van elk van de organisaties worden ingezet om tot optimalisatie van doelstellingen te komen. In overleg met St.VN heeft Fundament het primaat voor de contacten in OE. Voor projecten wordt gezocht naar gezamenlijke financiering op projectbasis.

6.4 Relatie met de TU-Kampen

Het bestuur deelt met de TUK de gedachte dat de kerken in OE gediend zijn met goede internationale contacten, betrouwbaar partnerschap, een breed internationaal en feitelijk toegankelijk studieaanbod. Voor studenten kan een breed en betrouwbaar aanbod, dat ook voldoende gefaciliteerd wordt, aantrekkelijk zijn. Belangrijk aandachtspunt is, dat onderwijsinstellingen elkaar benaderen op basis van wederzijds respect. Er is een regelmatig overleg tussen vertegenwoordiging van het College van Bestuur van de TUK en een deputatie van het bestuur van Fundament.

6.5 Positionering t.o.v. andere organisaties

Naast Fundament zijn andere landelijk opererende christelijke hulpverleningsorganisaties actief in OE. Vele daarvan hebben een eigen (kerkelijke) achterban; ook een eigen specifiek werkveld. De voor Fundament meest bekende organisaties zijn:

- de stichting Hulp Oost-Europa (HOE);
- deputaten Hulpverlening Christelijke Gereformeerde Kerken;

Uit een globale vergelijking blijkt, dat Fundament zich in de eerste plaats profileert door zich uitsluitend te richten op Hongaars sprekende Gereformeerden in OE. Verder onderscheidt Fundament zich door theologische ondersteuning en kerkelijke kadervorming als prioriteiten te stellen.

Fundament streeft naar goede communicatie en coördinatie daar waar activiteiten van verschillende organisaties elkaar overlappen en zoekt tevens naar versterking van projecten door samenwerking. Regelmatig ontmoeten op landelijk niveau organisaties elkaar voor regulier overleg.

7. Communicatie

De Nieuwsbrief is een belangrijk instrument voor het onderhouden van het contact met donateurs, sponsors, kerken, diakenen. De Nieuwsbrief verschijnt normaliter vijf keer per jaar.

Sinds 2002 heeft Fundament een eigen website die als informatiebron en communicatiemiddel dient. De Nieuwsbrief verschijnt ook op deze website. Deze site is gedeeltelijk Hongaarstalig, waardoor het mogelijk is om ook de doelgroep in OE te bereiken. Opgave is deze website geactualiseerd te houden. De bekendheid met het werk van Fundament bij de achterban in Nederland kan worden verbeterd, met name bij de jongere belangstellenden en kerkleden. Hier ligt een belangrijke uitdaging.

Een eigentijdse vormgeving van de website en gebruik van social media zijn blijvende aandachtspunten van het bestuur. Doel is het aanreiken van toegankelijke informatie Fundament-activiteiten, zoals projecten, verslagen, nieuwsbrieven.

8. Organisatie

Fundament kent geen formeel dienstverband met personen. Het bestuur neemt geen betaalde medewerkers in dienst. Kenmerk van een vrijwilligersorganisatie is, dat een dagelijkse aansturing van werkzaamheden en controle op de uitvoering niet tot in detail mogelijk is. Dit vraagt om een grote mate van betrokkenheid van alle vrijwilligers. Slechts op basis van een dergelijke motivatie kan Fundament adequaat functioneren. Taak van het bestuur is te zorgen voor goede communicatie met medewerkers.

8.1 Organisatieonderdelen

De organisatie bestaat uit de volgende onderdelen:

- Bestuur

Het bestuur bestaat uit voorzitter, secretaris, penningmeester en tenminste twee leden. Er is een schema van aftreding van bestuursleden. De financiële- en donateursadministratie is uitbesteed. Statuten en huishoudelijk reglement regelen de bevoegdheden en de taken van het bestuur. Elk bestuurslid kan een specifieke taak hebben. Het bestuur is verantwoordelijk voor de beleidsvorming, stelt het algemene beleidskader vast na overleg met de betrokkenen en controleert en evalueert de uitvoering ervan. Tevens pakt het zelf de nodige uitvoerende taken op.

Kwaliteit en omvang van de personele bezetting van zowel bestuur als landenteam zijn blijvende aandachtspunten.

Interne communicatie is een belangrijk aandachtspunt. Jaarlijks, tijdens de medewerkersdag, overlegt het bestuur met de medewerkers over de uitvoering van het beleid en de noodzaak en inhoud van nieuwe afspraken.

De aansturing van het landenteam gebeurt via overleg en de door het bestuur goed te keuren begrotingen. Het algemene beleid en de financiële mogelijkheden van Fundament zijn daarbij richtinggevend.

Het bestuur legt verantwoording af via het bestuursverslag.

- Landenteam.

De landen-activiteiten en de daaraan verbonden contacten liggen voor een belangrijk deel bij het Landenteam. Te denken is aan onder meer de netwerkreizen, conferenties, (meerdaagse) congressen; de organisatie, uitvoering en evaluatie daarvan. Het landenteam richt zich op inhoud en organisatie van (meerdaagse) congressen, conferenties, regelmatige netwerkreizen, afstemming tussen deelnemers aan deze activiteiten.

- Coördinator theologiestudenten

Een kerntaak van Fundament is het bieden van studiefaciliteiten voor theologen uit OE aan de TUK, of aan een andere universiteit, is. Een van de bestuursleden heeft als neventaak inhoudelijk contact te onderhouden met de studenten. De bestuurssecretaris onderhoudt de bestuurlijke en beleidsmatige contacten met studenten, TUK en zo nodig - voor de verzorging van de studenten (woning, levensonderhoud) - met de sectie STUK in Kampen. Op de agenda van het jaarlijkse gesprek van bestuur met de TUK staan studentenzaken en onderlinge samenwerking.

8.2 Medewerkers

Vrijwilligers en hun werk

Selectiecriteria voor de benoeming van medewerkers zijn bekwaamheid en motivatie voor het werk. Vrijwilligerswerk is niet vrijblijvend. Het is belangrijk om duidelijk te zijn over verantwoordelijkheden, bevoegdheden en taken van allen die binnen de organisatie werkzaam zijn. Vrijwilligers hebben tevens recht op feedback vanuit de organisatie op hun functioneren en het functioneren van de organisatie. Hier ligt een belangrijke bestuurstaak. Een instrument hiervoor is de jaarlijkse medewerkersdag. Fundament-activiteiten zullen zoveel mogelijk als project worden beschreven met daarbij de vermelding van de projectkenmerken en de verplichtingen van de projectverantwoordelijke. De stand van zaken m.b.t. de projecten zal tenminste twee maal per jaar passeren in een overleg tussen bestuur en de projectverantwoordelijken.

8.3 Financieel beleid

Voor de financiële- en donateuradministratie wordt gebruik gemaakt van de diensten van St.Verre Naasten. Dit gebeurt onder toezicht en verantwoordelijkheid van het bestuur.

Jaarlijks zal het financiële beleid en de financiële administratie worden gecontroleerd door een onafhankelijke accountant.

Meerjarenplanning vind zijn vertaling in een meerjarenbegroting. Uitgangspunt is dat door Fundament aangegane meerjarige verplichtingen ook daadwerkelijk kunnen worden nagekomen. De meerjarenbegroting is hiervoor een instrument.

8.4 ANBI-registratie

Het bestuur ziet er op toe dat de stichting ANBI-geregistreerd is. Donaties aan de stichting zijn dan fiscaal aftrekbaar.

Bijlage 1

Beknopte historie van Fundament

Stichting Fundament is ontstaan in 1990. In de tijd voor de 'Wende' in 1989 waren binnen de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) twee landelijke organisaties actief op het terrein van de ondersteuning van Hongaars sprekende gereformeerden in OE: de Stichting Steun Broederschap en Contact Christenen Buitenland (CCB). Stichting Steun Broederschap concentreerde zich op de Hongaren buiten Hongarije, vooral in Roemenië en het voormalige Tsjecho-Slowakije. Dat waren in de jaren vóór de val van de communistische regimes de 'moeilijke' gebieden. In deze situatie fungeerde de Stichting Steun Broederschap als de mantelorganisatie voor het Comité Oekraïne Roemenië (COR) dat het eigenlijke werk verrichtte. Contact Christenen Buitenland (CCB) werkte in Hongarije en Joegoslavië. In die tijd kende men in Hongarije een meer liberaal klimaat, waardoor bezoek namens CCB oogluikend werd toegelaten. CCB was een bundeling van min of meer zelfstandig opererende plaatselijke en regionale comités.

In de tijd vóór de 'Wende' is een netwerk van contacten gevormd, dat functioneerde buitenom de toenmalige officiële kerkelijke structuren in Oost-Europa. De kerkleiding werd in veel situaties gewantouwd vanwege de samenwerking met de communistische overheid. Daarin is verandering gekomen. Diverse predikanten met wie in de jaren vóór 1989 een nauwe band is gesmeed, hebben thans een leidende positie binnen de kerk. De activiteiten van Fundament vinden nu plaats met medeweten van de kerkleiding en worden vaak ook gestimuleerd door de kerkleiding.

Een van de doelstellingen bij de oprichting van Fundament was de bundeling en de coördinatie van activiteiten die vanuit de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) ten behoeve van medechristenen in Oost- en Midden Europa werden ondernomen. Bij de oprichting in 1990 ontstond een vrijwilligersorganisatie waarin enkele tientallen medewerkers actief waren. Die bundeling van organisaties leidde tot een complexe organisatie met breed vertakte activiteiten. Een organisatie die zich moeilijk liet besturen. Tevens waren er parallellen in acties met andere organisaties. Daarom zocht het bestuur van Fundament naar afslanking en het terugbrengen van de activiteiten tot een beperkt aantal kerntaken die nauw aansluiten bij de primaire doelstelling.

Fundament als landelijke organisatie zag als taak de activiteiten van plaatselijke of regionaal opererende comités te coördineren en met raad en daad ondersteunen. Fundament-zelf pakte vooral die taken op die te omvangrijk en/of te zwaar zijn voor afzonderlijke comités en regio's. Hierbij gaat het ondermeer om het laten studeren van studenten en predikanten aan de Theologische Universiteit Kampen, het beleggen van (grotere) conferenties voor predikanten en presbyters, het ondersteunen van pastorale vorming, het ondersteunen van opleidingsinstituten en het opzetten en begeleiden van in tijd en omvang begrensde projecten.

Veranderde opvattingen over hulpverlening

De opvattingen over hulpverlening aan Oost-Europa zijn in de loop van de jaren ingrijpend gewijzigd. In de hulpverlening aan landen, gebieden en groepen mensen onderscheidt men drie soorten hulp:

- Noodhulp, gericht op de eerste levensbehoeften
- Rehabilitatiehulp, gericht op wederopbouw
- Structurerende hulp, gericht op structuren, instanties, gemeenschappen op lange termijn.

In de communistische tijd was er vanuit Fundament min of meer sprake van 'noodhulp' en geestelijke bemoediging. Na de 'Wende' in 1989 kon gesproken worden van 'rehabilitatiehulp'. Die fase is nog niet voorbij. Toch treedt hoe langer hoe meer de fase in van de 'structurerende hulp' met alle kenmerken daaraan verbonden. Eén daarvan is het beginsel van gelijkwaardigheid in de hulprelatie. Gelijkwaardig wil zeggen: in beginsel is er sprake van wederkerigheid en moet de hulpontvangende partner

een duidelijke verantwoordelijkheid nemen bij het aangeven en aanpakken van de problemen. De partners geven in de eerste plaats aan of, waar en hoe Fundament het werk moet voortzetten.

De materiële hulp van Fundament was in principe steeds verbonden aan de ondersteuning van het geestelijke leven van de kerkgemeenschap in OE. Deze keuze is in de jaren na de 'Wende' juist gebleken. Ook nu nog legt Fundament het accent op deze 'geestelijke ondersteuning' en dan op die terreinen die niet of moeilijk door plaatselijke comités of anderen bereikt worden (bijv. aanvullende theologie studie). Bij 'geestelijke ondersteuning' gaat het vooral om de structurerende versterking van het kerkelijke leven in OE. In het verleden gaf Fundament ook expliciet noodhulp.

Bijlage 2

Projectmatige aanpak van activiteiten

Projectplan

Uitgangspunt voor de aanpak en de planning van het werk van Fundament is om zoveel mogelijk projectmatig te werken. Plannen worden dan vooraf uitgewerkt, gedocumenteerd en gestructureerd in een projectplan. Dit projectplan geeft een schets van:

- aanleiding tot het plan;
- noodzaak/behoefte en doel van een plan;
- een meerjarenfilosofie t.a.v. het in stand houden van het beoogde doel;
- inzet van middelen; eigen middelen, middelen van derden-sponsors, middelen van Fundament;
- begunstigde;
- inzet door begunstigde, zowel tijdens de uitvoering van het project, als voor wat betreft het in stand houden van het door het project beoogde resultaat, na beëindiging van de projectactiviteiten;
- wijze en frequentie van tussenrapportage en voortgangsrapportage;
- eindrapportage;
- wijze van weging van bereikte effect aan het voor het project beoogde doel (monitoring).

Bij een projectplan hoort een projectbegroting en een voorstel tot projectfinanciering.

Deze werkwijze heeft gevolgen voor de opzet van de Fundament-begroting en in een aantal gevallen voor de opzet van de begroting van het Landenteam.

Ook de begroting van Fundament zal steeds een meerjarenvisie bevatten, waarin de meerjarenverplichtingen inzichtelijk gemaakt zijn.

Deze aanpak geldt zowel voor 'externe' projecten als voor interne 'verbeterprojecten' van Fundament.